

vse so iz Slomškovega peresa, vse iz njegovega očetovsko-ljubečega in materinsko-čutečega srca. Iz vseh teh veje pravi duh slovenskega odgojitelja, ki hoče biti v resnici slovenskim otrokom namestnik dobrih starišev. Kateremu učitelju, kateremu otroku so neznane ljube pesmice: „Kje sem doma?“ „Kdo je naučil ptičice peti?“ „Bog za vse skrbi.“ „Vesela šola.“ „Lenuhi potepuhi.“ „Lehko noč,“ in še dolga dolga vrsta drugih, krajših in daljših pesmic, v katerih veje tako prikupljivi otroški duh in se nahaja tako gladko-tekoča slovenska beseda. Enak uspeh je imel Slomšek s svojimi pripovedi, s katerimi je hotel obuditi v mladini veselje do šole, do naukov, do lepega vedenja in do vseh lepih čednosti. Dobri metodiki zahtevajo dandanes, da učitelj vadi jezikovni nauk na primernih šolskih berilnih sestavkih. Na to se je Slomšek že pred 30 leti oziral, ko je priobčil v svojih berilih take sestavke, v katerih je imel učitelj priliko opozorjevati učence na ločila itd.

Slomšek se je ravnal po vseh dobrih pedagoških in metodičnih pravilih; razkladal je od znanega do neznanega, od lahkega do težkega, od stvari do pojma. Pri nazornem nauku začénjal je vselej o šoli, govoril potem o cerkvi, domu itd. Ko je mladini priporočal, da bi se lepo vedla, da bi pridno v šolo hodila in razne enake čednosti, začénjal je vselej s pripovestjo, v kateri je z mično opisanim vzgledom kazal na osebah vse te lepe lastnosti. Tako se je ravnal zlasti v berilih, katera so bila namenjena prvencem. Le pri knjigah za ponovljive šole, recimo v „Ponovilu“ v 2. delu je preveč umaknil od tega hvalevrednega načela, ko je knjiga vsa polna sicer zlata vrednih versko-nravnstvenih naukov.

(Dalje prih.)

Poludnevni pouk.

Tu pa tam se šolam dovoljuje poludnevni pouk. Vprašali bi radi: Kaj je boljši, celodnevni ali poludnevni pouk? V šolah, kjer se učenci ene skupine in starosti vkupno poučujejo, to je v večrazrednih šolah, ne ugajalo bi, ako bi se pouk cepil. Učenci ene skupine se tedaj lože verdevajo in vspešno poučujejo. V šolah pa, kjer se po dva ali še več oddelkov vkup poučuje, bolje je, da se otroci poludnevno poučujejo.

Na Kranjskem imamo dvorazredne šole, ki štejejo do 400 otrok, katerim je dolžnost v šolo hoditi in večkrat tudi do 300 takih, kateri naj bi celi dan v šolo hodili. Večkrat se tedaj prigodi, da so šolske sôbe (posebno bolj male) tako prenapolnene, da otroci tako na tesnem sedé, da ne morejo pisati in risati in tudi ne lahko vstajati. Po takih šolah je v prvem razredu navadno poludnevni pouk, pa tudi bi ne škodilo, ko bi se v drugem razredu poludnevno poučevalo. Navadno je sôba drugega razreda manjša od sôbe prvega razreda, pa tudi je navadno v drugem razredu manj otrok, nego v prvem. Pri celodnevem pouku, kjer se dva oddelka vkupno poučujeta, poučuje se tudi neposrednje in posrednje. Ako, recimo, učitelj v višjem oddelku razlaga kako berilno vajo pri tem, ko naj bi nižji oddelek tiho računil, se vidi, da se le malo učencev vadi številiti, ampak da je večina ušes napetih le na predmet višjega oddelka, posebno pa še, če učitelj mikavno pripoveduje, kar je se vé da vselej tudi njegova dolžnost. Tako se godí tudi narobe; ako nižji oddelek pri deski glasno števili, višji oddelek pa piše kako spisno vajo, je učitelju zelo težavno, da more imeti vse učence mirne.

Poglejmo pa, kako redno hodijo otroci v šolo pri celodnevem, kako pa pri poludnevem pouku! To se posebno vidi pri šolah na kmetih. Ako bi kmet, ki svoje užé nekoliko dorasle otroke domá zelo potrebuje, jih moral dopoludne in popoludne v šolo pošiljati, težavno bi mu bilo to in gotovo bi jih ne pošiljal redno v šolo, kar se vidi posebno tam, kjer so ljudje užé vajeni poludnevnega pouka.

Pri poludnevem pouku otroci tedaj vse bolj redno hodijo v šolo nego pri celodnevem, in kazni za šolske zamude je le malo, ali celó nič.

Res, da učitelj pri poludnevem pouku včasí nekoliko več ur poučuje, vendar mu ta pouk ne preseda tako, kakor pri celodnevem poučevanju, kjer mora še enkrat toliko govoriti.

Menimo, da nam nihče ne bode očital, da smo nazadnjaki, ako kažemo, da nam poludnevni pouk vsestransko bolje ugaja nego celodnevni. Sicer pa ima se vé da vsak učitelj svoje izkušnje in po teh tudi svoje misli in načela.

Ksaverij od Kolpe.

Iz šole za šolo.

Pravopisne vaje.

(Sestavil **Fr. Jamšek.**)

Predvaja I.

(Učitelj napiše na šolsko desko.)

1.

Ajd, beg, cer, čep, dež, erž, fes, grm, ha! irk, jež, kad, les, mi, ne! ol, peč, red, srp, šen, tek, um vest, zet, žep.

2.

As! bes, cev, črv, ded, ert, fuč, grb, hlad, il, jed, kap, lev, meč, ném, pes, ost, rek, sel, šest, teš, uk, vek, zel, žrd.

3.

Apno, bezeg, cesar, čelo, dete, erja, frfra, geslo, hala, igla, ječmen, kamen, leto miza, neréd, ovca, pero, resa, seno, šega, teta, ura, vera, zelja, želja.

a)

„Preberi to vajo — I! — I! — I!“

b)

„Prepišite te besede na svoje ploščice!“

Opómnja. Dobro je, ako se pri pisanji narekujejo besede in ločila. V to se pokliče odličen učenec, kateri piše polagoma in kí zna glasno in razločno narekovati. Drugi šolarji ne smejo naprej uhajati, pa tudi ne zaostajati, kar se zabranjuje, ako nadzoruje učitelj pisalce tiho korakaje od klopi do klopi.

c)

Učitelj po prepisanji: „Kamenčke na stran in roke na klop! — Zaznamovaj vse sprednike na šolski deski s položeno črtico spodaj — I!“ (Na pr. ajd, beg, cer, itd.) „Zdaj pa prepišite vse one sprednike na svoje ploščice! — Ti — I! — — — narekuj jih pri pisanji po svojem glasu!“

d)

Učitelj: „Kamenčke na stran in roke na klop! — Imenuj vse sprednike — — — I! — — — Prepišite sedaj vse sprednike po svojem imenu! — — — Ti — — — I — — — narekuj jih med pisanjem!“ (N. pr. a, be, ce, če itd.) Konečno: „Zaznamovajte samoglasnike z ostrivcem! — — — — Koliko je samoglasnikov? — — — — soglasnikov? — — — — neločljivih soglasnikov? — — — — vseh glasnikov? — — — — Povej slovensko abecedo (azbuko) na pamet — I! — Vsi!“